

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Калина Христова

за кандидатурата за научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство на Христо Веселинов Иванов и документите, представени за присъждане на научна степен „доктор“ както и научен труд на тема:

АНАТОМИЧНАТА РИСУНКА – НАУЧНИ И ТВОРЧЕСКИ АСПЕКТИ. АНАТОМИЧНАТА РИСУНКА И ВЪНШНИТЕ ФОРМИ НА ЧОВЕШКОТО ТЯЛО.

Научен ръководител: доц. Валентин Савчев

Предоставената ми за рецензиране дисертация на Васил Иванов се състои текстова част: увод, шест глави, заключение, приноси и библиография и списък с 2 публикации на докторанта по темата на дисертационния труд. Дисертацията има богата библиография, която включва 89 заглавия и приложение с 545 илюстрации, част от които – авторски.

I. Актуалност и значимост на научния труд

Докторантът споделя мотивите му за избор на тема, които са продиктувани от педагогическата му практика по темата на дисертацията. Пластичната анатомия е един от основните учебни дисциплини, които изграждат знанието за конструкцията на човешкото тяло, неговите двигателни и мускулни възможности, а това е фундаментално знание за студентите, занимаващи се с изобразително изкуство, изящни и приложни изкуства, фотография.

Темата, която е избрал докторантът, касае пряко анатомичната рисунка – като основно дидактическо средство за обучение, според него, „чиято цел е да онагледи учебния процес и да способства за по-лесното възприемане на изучавания материал.“

За да подкрепи актуалността на изследването си, в неговото начало, Христо Иванов прави кратък обзор на научните и творчески аспекти на анатомичната рисунка. Тази негова обстойна аргументация на темата на дисертационния труд е продиктувана и от личните му творчески търсения в областта на реалистичната и анатомична рисунка, на „човешкото тяло и неговото реалистично изобразяване.“

Основната цел на научната дисертация, която Христо Иванов си е поставил, е да обърне внимание на съществуващите примери на недостоверни анатомични рисунки, в някои от най-популярните и разпространени у нас издания, останали незабелязани до този момент. Друга цел на докторанта е да посочи основните и най-често срещани несъответствия, между научния и творчески аспект в анатомичните рисунки, като двата аспекта, според докторанта: „по същество не бива да си противоречат, а да са в синхрон помежду си“.

Целта на настоящото изследване на анатомичните рисунки в трудовете на различни автори, не е самоцелно търсене на неточности в изображенията и причините за тяхното допускане, а целенасочен анализ на най-често срещаните проблеми, които биха могли да попречат на учебния процес. В изследването си докторантът маркира някои основни отрицателни примери в българската практика, примери на недостоверни анатомични рисунки, в някои от най-популярните и разпространени у нас издания, останали некомментираны до този момент.

Това реално ни отвежда до практическата значимост в разглеждането на темата, а именно предложението на докторанта на метод на откриване и анализиране на несъответствията в анатомичните илюстрации, който със сигурност може да се прилага от учениците и студентите при техните занимания с пластична анатомия.

II. Основни част на научното изследване

В увода на научното си изследване Христо Иванов аргументира избора на темата и предпоставките за актуалността на нейната проблематика. Формулирани са използваните методи в дисертационния труд: позитивистичният; методът на преподаване с рисунки в реално време върху черна (бяла) дъска; научният метод; верификацията.

В тази първа част на научното изследване има някаква технологична неточност в поредността на главите. Докторантът е извел методите и целите на научното си изследване в отделни глави. Целите, които си поставя докторантът, са изведени и аргументирани много добре.

Глава първа е разписана в десет подтеми и заключителни бележки. Някои от основните акценти в първата част на научното изследване включват преглед на съвременната анатомична рисунка, за каноните в изображението на човешкото тяло. Разглеждат се различията между анатомичните рисунки в трудовете по пластична анатомия и медицина. Проблеми при „паралелните“ анатомични рисунки във

фотографските анатомични атласи. Включено е сравнение на анатомично недостоверни рисунки в атласите за художници при мускулен анализ и пластиката на външната форма. Засегнати са и етичните аспекти на анатомичната рисунка.

Глава втора включва целите и задачите на научната дисертация, а трета глава: използваните методи на изследване. Както споменах, тези части са кратки по обем и не е необходимо да бъдат извеждани в отделни глави.

Глава четвърта представя собствените резултати на докторанта, чрез наблюдение върху дългата глава на триглавия мускул на мишницата, анализира някои анатомично недостоверни рисунки от „Пластична анатомия“ на Кр. Чоканов, разглежда се и проблемът с изобразяването на линиите на очите в картините на някои художници.

Глава пета, озаглавена от докторанта „Дискусия“, поставя на обсъждане някои конкретни разлики в медицинската и пластичната анатомия. Прилики и разлики в анатомичното рисуване за медици и художници. В тази глава докторантът обръща внимание и на един не маловажен въпрос, а именно този свързан с проблемите на авторството в анатомичната рисунка.

Глава шеста накратко ни представя изводите от настоящото научно изследване, което разглежда научните и творчески аспекти на анатомичната рисунка.

По структурата на дисертационния труд следват: заключение, приноси на дисертационния труд, библиография, лични публикации по темата и приложение.

III. Изводи и заключения

В заключението на дисертационния труд Христо Иванов посочва, че проблемът с изследването на някои от допуснатите неточности в анатомичните рисунки на известни автори не е засегнат нито у нас, нито другаде в чужбина. Резултатите от това изследване ще бъдат от полза на теоретичните изследвания в областта на пластичната анатомия, строеж и мускулатура на човешкото тяло.

Предложените от докторанта анализ и коментар на някои неточности в разглежданите за пример анатомични рисунки са продиктувани единствено от желанието да се коригират, за да бъдат научно достоверни и да могат да се ползват с доверие от учащите се.

Като твърдение, което най-добре отразява целите и резултатите на настоящето научно изследване, е убеждението на докторанта, че предложеният метод на откриване и анализиране на несъответствията в анатомичните илюстрации, със сигурност може да се прилага от учениците и студентите при техните занимания с пластична анатомия.

Според Христо Иванов този факт е много важен, защото методиката създава у тях необходимите умения за работа с анатомичните пособия – учебници, атласи, карти, екорше, компютърни програми и др.

IV. Приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са изведени от докторанта в пет основни направления, ще се спра само на някои от тях, определяйки избора си на базата на тяхната значимост, заложена от поставените цели и задачи в дисертационния труд.

Научната разработка прави преглед на спецификата на анатомичната рисунка, предлага метод за сравнение и анализ на определени образци от съществуващата литература, прави сравнение между медицинската пластична анатомия и тази предназначена за нуждите на изобразителното изкуство, художествената.

Голяма част от приносите, на които акцентира докторантът, са свързани с пространственото позициониране на отделни мускули и сухожилия. Дисертацията има принос относно изследването на „носещата линия“ на долния крайник и надлъжната ос на коляното. Изследването разглежда и изясняването на проблема с линията на очите в произведенията на велики художници и в една рисунка от „Пластична анатомия“ на Кр. Чоканов.

Като съществен принос на научното изследване бих посочила, анализа на типовете телосложение при мъжа, по илюстрация на Годфрид Бамес, както и анализа на скелетния строеж, мускулите и външните форми на торса. Христо Иванов разглежда и анализира и други анатомични рисунки в изследването си, например от учебника на д-р Пол Рише – „Anatomie Artistique du Corps Humain“, а така също фотографии.

Принос във визуалното изследване на дисертацията има богатото с илюстративен материал приложение. Докторантът е направил сериозно проучване на литературни и албумни образци, разгледал е 89 източници.

Едно от най-ценните качества на това научно изследване е възможността на докторанта да имплементира резултатите от този научен анализ, сравнение на анатомични рисунки от различни източници и направления, в преподавателската си дейност по Пластична анатомия в Националната художествена академия, Филиал Бургас.

Смятам, че дисертацията би могла да бъде оформена като учебен материал (учебно помагало), необходим в художествената педагогическа практика.

V. Обобщение

Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд. Докторатът е структурирал логически и представил ясно целите и задачите на изследването. Формулираните от докторанта цели са защитени много добре. На лице са и гореизброените приноси на дисертацията.

VI. Заключение

Смятам че, научният труд на Христо Иванов има научни качества и приноси, неговата завършеност, както и личния принос на докторанта с неговата педагогическа дейност, която е една от практическите ползи и показва актуалността на изследвания проблем.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна степен „доктор” на Христо Веселинов Иванов по шифър 8.2 „Изобразително изкуство“

18.11.2019 г.

гр. София

(доц. д-р Калина Христова)